

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 8.11.2007
KOM(2007) 694 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Evropská iniciativa i2010 k začleňování občanů do informační společnosti (e-Inclusion)

„Být součástí informační společnosti“

[SEK(2007) 1469]
[SEK(2007) 1470]

1. SHRnutí

Informační a komunikační technologie (dále jen „IKT“) mají dnes klíčový význam pro mnoho lidí v celé Evropě. Jejich aktivní používání často pro jednotlivce znamená lepší pracovní perspektivy, informace nebo sociální vztahy. IKT pomáhají uskutečňovat významné pokroky v sociálních službách, zdravotnictví nebo vzdělávání, jsou hlavním faktorem růstu produktivity a otevírají mnoho podnikatelských příležitostí.

Strategie *e-Inclusion*, tedy začleňování občanů do informační společnosti, znamená provádění činností směřujících k vybudování integrující informační společnosti, tj. **informační společnosti pro všechny**. Cílem je umožnit každému, kdo má zájem, plné zapojení do informační společnosti přes individuální nebo sociální znevýhodnění. Začleňování do informační společnosti je nezbytné pro zajištění sociální spravedlnosti, neboť zabezpečuje rovnost pro všechny ve znalostní společnosti. Začleňování je rovněž nutné z ekonomických důvodů, pro úplné využití potenciálu informační společnosti ke zvýšení růstu produktivity a snížení nákladů sociálního a ekonomického vyloučení. Integrující informační společnost navíc otevírá velké tržní příležitosti pro odvětví IKT.

Začleňování občanů do informační společnosti je klíčové pro dosažení cílů hospodářského a sociálního pokroku stanovených v iniciativě i2010 – *informační společnost pro růst a zaměstnanost*¹, a tím i cílů lisabonské agendy. Překonání výrazných rozdílů v oblasti širokopásmového připojení a přístupnosti technologií nebo zlepšení schopnosti pracovat s digitálními technologiemi se promítá do tvorby nových pracovních míst a služeb. Podle prvotních odhadů by přínosy začleňování občanů do informační společnosti v EU mohly dosáhnout řádově 35 až 85 miliard EUR během pěti let.

Význam začleňování občanů do informační společnosti byl uznán v iniciativě i2010 a členské státy, Evropská komise, odvětví IKT a nevládní organizace zastupující uživatele již uskutečnily několik aktivit na podporu této strategie. Mezníkem bylo ministerské „prohlášení z Rigy“ v roce 2006 o IKT pro integrující informační společnost², které stanovilo konkrétní cíle v oblasti používání a dostupnosti internetu, digitální gramotnosti a přístupnosti IKT do roku 2010.

Nicméně přes všechny tyto cenné iniciativy je pokrok stále neuspokojivý a většina cílů stanovených v Rize asi nebude splněna. Úsilí je totiž stále nekoordinované a spolupráce nedostatečná.

Vzhledem k významu IKT představuje nedostatečný přístup k IKT či jejich nedostatečné používání jednu z nejzávažnějších podob sociálního a ekonomického vyloučení. **Přetrvávající rozdíly v používání digitálních technologií negativně ovlivňují soudržnost a prosperitu.**

Proto je potřeba učinit ještě mnohem více, abychom dosáhli začlenění občanů do informační společnosti a naplnili cíle stanovené v Rize. Opatření ze strany EU jsou zdůvodněna potřebou garance rovných práv v informační společnosti, soudržnosti vnitřního trhu a koordinace aktivit pro začleňování do informační společnosti.

¹ KOM(2005)229.

² Ministerská konference v Rize pod názvem „IKT pro integrující společnost“ (11.–13.6.2006).

Za prvé by strategie e-Inclusion měla být zviditelněna a měla by být zvýšena míra zapojení politiků a zúčastněných subjektů. Za druhé je třeba vytvořit podmínky, které začlenění umožňují (finančně dostupné a přístupné technologie a schopnost práce s IKT), případně i za pomoci právních předpisů. Dále se snaha zúčastněných subjektů poskytovat efektivní a integrující služby podporované informačními a komunikačními technologiemi musí zaměřit na konkrétní priority s větší systematičností.

Za daných okolností toto sdělení navrhuje evropskou iniciativu k začleňování občanů do informační společnosti³, která zahrnuje následující:

A) **kampaň** na podporu této iniciativy nazvaná „**e-Inclusion – zapojte se!**“, jež proběhne v roce 2008 s cílem zvýšit informovanost a související úsilí a bude završena **ministerskou konferencí**, kde bude představen konkrétní pokrok a potvrzeny závazky stran, a

B) **strategický rámec činností** pro naplnění ministerského prohlášení z Rigy prostřednictvím těchto úkolů:

1. vytvořit podmínky umožňující každému být součástí informační společnosti, a to překonáním rozdílů v oblasti širokopásmového připojení, přístupnosti IKT a schopnosti práce s nimi,
2. urychlit skutečné zapojení cílových skupin ohrožených vyloučením a zlepšit kvalitu života,
3. integrovat aktivity podporující začleňování občanů do informační společnosti s cílem maximalizovat trvalé dopady.

2. NÁSTIN SITUACE: SOUČASNÝ STAV A VÝZVY DO BUDOUCNA

Ministerské prohlášení z Rigy z roku 2006 stanovilo cíle, kterých má být dosaženo do roku 2010. Pokud bude pokračovat současný vývoj, bude na úrovni EU velmi obtížné splnit většinu daných cílů, ačkoli v rámci Evropy panují velké rozdíly a některé oblasti si vedou dobře. Rozdíly v používání IKT z hlediska sociálního přetrvávají a v některých případech se dokonce prohlubují.

Pokrok v plnění cílů stanovených ministerským prohlášením z Rigy

- **Používání internetu:** snížit o polovinu rozdíly mezi průměrem obyvatelstva EU a staršími lidmi, osobami s postižením, ženami, skupinami s nižším vzděláním, nezaměstnanými osobami a „méně rozvinutými“ regiony.

Na konci roku 2006 přetrvávaly významné rozdíly mezi průměrem obyvatelstva zemí EU-27 (45 % pravidelně používá internet) a některými skupinami, zejména osobami staršími 65 let (internet používá 10 %), ekonomicky neaktivními osobami (internet používá 17 %) a osobami s nízkým vzděláním (internet používá 25 %). Prognózy ukazují, že tyto rozdíly do roku 2010 o polovinu sníženy nebudou.

³ Na základě příspěvků skupiny na vysoké úrovni zabývající se iniciativou i2010 a podskupiny iniciativy i2010 zabývající se tématem začleňování do informační společnosti a na základě konzultací se zúčastněnými subjekty, on-line konzultací s veřejností, studií a posouzení dopadů.

- **Širokopásmové pokrytí:** obsáhnout více než 90 % obyvatelstva EU.

Tento cíl byl splněn již před koncem roku 2006 (89 % obyvatelstva EU je pokryto), stále však zůstávají rozdíly mezi zeměmi a regiony, např. je pokryto pouze 70 % obyvatelstva ve venkovských oblastech.

- **Digitální gramotnost:** snížit o polovinu rozdíly mezi průměrem obyvatelstva EU a určitými skupinami ohroženými vyloučením.

Na konci roku 2006 přetrvávaly významné rozdíly mezi průměrem obyvatelstva zemí EU-27 (59 % má základní úroveň digitální gramotnosti) a některými skupinami, zejména osobami staršími 65 let (pouze 17 % je digitálně gramotných), ekonomicky neaktivními osobami (27 % digitálně gramotných) a osobami s nízkým vzděláním (35 % digitálně gramotných).

- **Přístupnost veřejných internetových stránek:** všechny veřejné stránky musí být v souladu s pravidly přístupnosti obsahu internetových stránek, verze 1.0 (Web Content Accessibility Guidelines 1.0), což je zvláště důležité pro osoby s postižením.

Na konci roku 2006 není cíl zdaleka splněn (pouze menšina ze sledovaných veřejných stránek plně odpovídala uvedeným pokynům).

Všechny hlavní kategorie subjektů – individuální uživatelé, odvětví IKT, poskytovatelé služeb, orgány veřejné správy – stále stojí před řadou překážek, které brání pokroku.

2.1. Uživatelé a neuživatelé: mnozí se aktivně neúčastní informační společnosti

Používání IKT, zejména mobilních telefonů a internetových služeb, se rychle rozšířilo napříč mnoha skupinami obyvatel. V posledních letech se snížily rozdíly v používání digitálních technologií v závislosti na pohlaví, věku a mezi skupinou nezaměstnaných a pracujících. Nemizí však strukturální rozdíly a před námi jsou důležité úkoly. Zejména se jedná o následující:

- IKT umožnily významný pokrok ve prospěch mnoha osob. Přetrvává však nedostatečná nabídka přístupných IKT z důvodu překážek na trhu nebo jiných bariér.
- Přetrvávají rozdíly ve schopnostech pracovat s digitálními technologiemi. Jak se rozšiřuje používání IKT a služby podporované IKT, někteří lidé zůstávají pozadu, zejména ti, kteří nepatří mezi pracovní sílu nebo mají nižší úroveň vzdělání. Jednou z překážek zůstává také omezená dostupnost informací v jazycích srozumitelných pro potenciální uživatele.
- Ve využívání výhod IKT existují rovněž rozdíly mezi školami, pokud je o širokopásmové připojení, dostupnost počítačů a znalosti učitelů v oblasti IKT, a mezi malými a středními podniky.
- Ačkoli je rozšíření internetu stále vyšší, zhruba 50 % obyvatel Evropy nepoužívá internet pravidelně. Neuživatelé převažují mezi osobami s nižším vzděláním, ekonomicky neaktivními a staršími osobami.
- Také uživatelé mohou zintenzivnit úsilí o zlepšení: ve srovnání např. s USA je jejich hlas v Evropě stále nejednotný a relativně slabý.

Cíl začleňování občanů do informační společnosti: překonat rozdíly v dostupnosti, přístupnosti a finanční dostupnosti digitálních technologií a schopnostech pracovat s nimi

2.2. Odvětví IKT a poskytovatelé služeb: nabídka integrujících produktů a služeb IKT je nedostatečná a roztržštěná

Několik subjektů v odvětví se výrazně snaží zlepšit úroveň začleňování občanů do informační společnosti, např. v oblasti přístupnosti elektronických technologií (e-Accessibility) nebo školením a odbornou přípravou⁴. Nicméně nabídka finančně dostupných IKT přizpůsobených určitým individuálním potřebám stále nedostačuje. Konkrétní problémy, kde by odvětví a poskytovatelé měli hrát zásadnější úlohu, jsou tyto:

- Širokopásmové připojení v některých částech Evropy stále není dostupné, trvají rozdíly mezi městskými a venkovskými oblastmi a existují výrazné rozdíly v cenách širokopásmových služeb.
- V mnoha zemích přetrvává nedostatečná přístupnost elektronických technologií, např. pokud jde o internetové stránky, digitální televizi, telefonický přístup k tísňovým službám nebo veřejné informační terminály, a objevují se nové překážky. Často k tomu dochází z důvodu strukturálního selhání trhu a chybějících společných koncepcí na vnitřním trhu, což vytváří významné překážky v odvětví. Technologie a služby pro masový trh nadále často opomíjejí potřebu integrujícího designu / designu pro všechny. Z podnikatelského hlediska zůstává v oblasti přístupnosti elektronických technologií mnoho miliard nevyužito (osoby s postižením podle odhadů představují 15 % obyvatelstva EU).
- Obecně je situace v přístupnosti elektronických technologií lepší v zemích se silnou regulací, která nepředstavuje překážku pro plně konkurenční trh s IKT. Naopak, právní požadavky na přístupnost elektronických technologií stanovily rovné podmínky pro všechny společnosti a vedly k novým obchodním příležitostem.

Cíl začleňování občanů do informační společnosti: podnítit a umožnit nabídku integrujících IKT jako životaschopného a výnosného podnikání

2.3. Orgány veřejné správy: kroky v rámci této strategie nejsou dostatečně koordinované a účinné

Mnoho orgánů veřejné správy na všech úrovních realizuje iniciativy ve prospěch začleňování občanů do informační společnosti. Tyto iniciativy začínají uznáním zákonných práv na přístup k IKT a jejich přístupnost a končí finanční podporou pro činnosti v oblasti začleňování. EU byla také velmi aktivní v rámci agend svých politik pro informační společnost, ochranu údajů, sociální začleňování a zaměstnanost, zadávání veřejných zakázek, výzkum, vzdělání, kulturu a normalizaci. Začleňování občanů do informační společnosti je jedním ze základních prvků iniciativy i2010, na kterou navázaly konkrétní činnosti v rámci daných politik⁵. Ministerské prohlášení z Ríge z roku 2006 položilo základ komplexní politiky, neboť určilo priority a závazek splnění určitých cílů. Stále však zbývá mnoho práce:

⁴ Viz např. dokument asociace EICTA „Směrem k plně integrující digitální Evropě“ (Moving Towards a Fully Inclusive Digital Europe).

⁵ Jedná se zejména o tyto oblasti: přístupnost elektronických technologií KOM(2005)425, propast v širokopásmovém připojení KOM(2006)129, integrující elektronická veřejná správa (e-Government) KOM(2006)173, IKT a stárnutí KOM(2007)332 a elektronické dovednosti KOM(2007)496.

- Informovanost, důkazy o pozitivních dopadech a chápání vztahu mezi používáním IKT a zapojením do společnosti a ekonomiky jsou stále nedostatečné⁶.
- Zohlednění začleňování občanů do informační společnosti při určování agend pro sociální, hospodářskou a technologickou politiku stále není běžné a ve spolupráci zúčastněných subjektů při plnění společných cílů často chybí strategický přístup nebo je nedostatečný.
- Prováděné činnosti jsou často roztržité, bez dostatečné koordinace činností orgánů veřejné správy s úsilím občanské společnosti a podnikatelské sféry. K tomu částečně vede sama povaha začleňování, neboť jeho četné aspekty může řešit několik ministerstev.
- Není dostatek účinných právních rámců k pevné ochraně práv uživatelů ohrožených vyloučením na vnitřním trhu. To je zvláště patrné v případě přístupnosti elektronických technologií: právní úprava v Evropě je neucelená a má omezený dopad. Příslušná ustanovení přijatá na úrovni EU se uplatňují nedůsledně nebo vůbec, zejména z důvodu jejich nezávazné povahy, a přístup jednotlivých států se může výrazně odlišovat⁷. To ztěžuje zavádění společných prvků v přístupnosti elektronických technologií ke škodě mnoha uživatelů i odvětví IKT, které stojí před roztržitými trhy a rozmanitými požadavky.

Cíl začleňování občanů do informační společnosti: ucelené a účinné politiky a právní předpisy pro začleňování občanů do informační společnosti

3. ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ: EVROPSKÁ INICIATIVA K ZAČLEŇOVÁNÍ OBČANŮ DO INFORMAČNÍ SPOLEČNOSTI

Řešení problémů uvedených v předchozí části povede k citelnému pokroku v plnění cílů začleňování občanů do informační společnosti stanovených v rámci iniciativy i2010 a v Rize. Evropská iniciativa k začleňování občanů do informační společnosti si tedy za první cíl klade zvýšit pocit naléhavosti a zviditelnit to, jak důležitý přínos může začleňování do informační společnosti mít pro kvalitu života, hospodářský růst a zaměstnanost, a dále se zaměří na potvrzení hlavních závazků přijatých v Rize. Iniciativa nepředstavuje administrativní ani finanční zátěž na úrovni EU.

Kampaň „e-Inclusion – zapojte se!“: zvýšení informovanosti a spojení úsilí

- Komise povede v roce 2008 účelovou kampaň („e-Inclusion – zapojte se!“), která naváže na výzvu poskytnout příspěvky a zviditelní iniciativy, akce a výsledky v této oblasti v celé Evropě.
- Komise zorganizuje na konci roku 2008 ministerskou konferenci na vysoké úrovni na téma začleňování občanů do informační společnosti s cílem představit a zveřejnit nejrůznější úspěchy v této oblasti, předat za ně evropské ocenění, posoudit situaci a určit směry dalšího postupu do budoucna.

⁶ Ačkoli akční plán pro zdravotně postižené (KOM(2003)650) se od svého spuštění informačními a komunikačními technologiemi zabýval.

⁷ Viz zprávy skupiny INCOM-COCOM o právních předpisech EU k přístupnosti elektronických technologií a studie „Měření pokroku v přístupnosti elektronických technologií v Evropě“ (Measuring e-Accessibility in Europe).

V druhé řadě evropská iniciativa k začleňování občanů do informační společnosti poskytne rámec pro činnosti postavený na probíhajících aktivitách, přičemž se hledají synergie mezi aktivitami, snižují rozdíly a konečným cílem je zlepšení dopadů začleňování pomocí uceleného souboru činností ve třech oblastech:

- při **vytváření** podmínek umožňujících každému být součástí informační společnosti
- při **urychlení** skutečného zapojení skupin ohrožených vyloučením a zlepšení kvality života
- při **integraci** aktivit podporujících začleňování občanů do informační společnosti s cílem maximalizovat trvalé dopady

3.1. Vytváření podmínek umožňujících každému být součástí informační společnosti

Předpokladem pro zapojení jednotlivce do informační společnosti je jeho možnost získat finančně dostupné a přístupné IKT a schopnost používat je. I v dnešní době existuje řada lidí, kteří nemají možnost v plné míře využívat přínosů IKT, protože uvedené předpoklady nejsou splněny. Někteří nemají fyzický přístup k produktům a službám IKT, především k širokopásmovému připojení, pro jiné je používání IKT finančně nedostupné. Pro maximální využití přínosů informační společnosti je navíc nezbytné zajistit širokopásmové připojení s dostatečnou rychlostí. Za několik let bude potřeba minimální rychlost 20 Mbit/s pro služby, jako je telemedicína, jež jsou velmi důležité pro mnoho lidí ohrožených vyloučením, zejména pro narůstající populaci starších osob. Je také důležité zvýšit informovanost o rizicích spojených se zpracováním osobních údajů prostřednictvím sítí IKT a vzdělávat uživatele v této oblasti (např. riziko odcizení identity, diskriminačního profilování nebo neustálého sledování)⁸.

Pro mnoho osob s postižením zůstávají hlavní překážkou bariéry v přístupnosti elektronických technologií. Sdělení o přístupnosti elektronických technologií⁹ z roku 2005 uvádí, že v roce 2007 by mohla být přijata další opatření, včetně nové právní úpravy, bude-li to potřebné. Celoevropské průzkumy a veřejné konzultace při přípravě tohoto sdělení ukazují, že pokrok je zatím neuspokojivý. Ačkoli několik zemí přijalo opatření včetně legislativních kroků, jejich dopad je někdy omezen, protože nejsou dostatečně uplatňována. Je proto důležité stanovit jasná pravidla a mechanismy na úrovni EU, jak k tomu nedávno vyzval Evropský hospodářský a sociální výbor¹⁰. Je třeba udělat to nyní, než nesourodé vnitrostátní zásahy ještě více roztrhají trh a než se nové technologie, jako je digitální televize, určené pro široký trh masivně rozšíří. S legislativou by měla jít ruku v ruce neregulační podpora (pilotní projekty, výzkum, propagace). Také by měla pokračovat mezinárodní spolupráce v oblasti přístupnosti elektronických technologií.

Je rovněž třeba řešit problém mnoha osob ohrožených vyloučením, které stále nemají nezbytné znalosti a schopnosti práce s digitálními technologiemi.

⁸ Tyto otázky řeší sdělení o technologiích zvyšujících ochranu soukromí (KOM(2007)228).

⁹ KOM(2005)425.

¹⁰ Stanovisko EHSV k tématu Budoucí právní předpisy pro přístupnost elektronických technologií (TEN/295, 30.5.2007).

Překonávání rozdílů v širokopásmovém připojení

- Komise bude podněcovat regionální iniciativy na podporu integrující informační společnosti prostřednictvím tematických sítí v rámci své iniciativy nazvané „Regiony pro hospodářskou změnu“¹¹. Investiční prostředky z fondu soudržnosti budou dále směřovat do vzdělání v oblastech, kde komerční zavádění infrastruktury a služeb IKT stále neodpovídá potřebám.
- Regionální a místní orgány v EU musí podněcovat úsilí o překonání rozdílů v širokopásmovém připojení, i s případným využitím evropských strukturálních fondů a fondů pro rozvoj venkova, a prosazovat integrující informační společnost, zejména ve vzdálených a venkovských oblastech. Musí podporovat infrastrukturu i služby a aplikace pro občany založené na elektronických technologiích, např. elektronické zdravotnictví (e-health), elektronickou veřejnou správu (e-government), elektronické vzdělávání (e-learning) a začleňování do informační společnosti (e-inclusion).
- Komise v rámci programu na podporu politiky IKT podpoří internetovou platformu pro regionální iniciativy pro informační společnost a vypracuje studii k financování regionálních projektů v této oblasti z prostředků EU.

Překonávání rozdílů v přístupnosti elektronických technologií

- Odvětví IKT by se mělo na základě současné spolupráce s uživateli neprodleně zaměřit na zavádění produktů a služeb pro osoby se smyslovým, fyzickým, motorickým a/nebo kognitivním omezením v časovém horizontu let 2008–2010, které budou chránit soukromí a umožní využívat digitální televizi (přístupné digitální televizní služby) a služby elektronických komunikací („total conversation“, tj. simultánní použití různých prostředků komunikace, např. text, video, řeč), čímž bude zabezpečen zejména přístup k záchranným službám a zajištěna interoperabilita (v souladu s navrženou revizí směrnic týkajících se elektronických komunikací).
- Odvětví a uživatelé by měli při svých snahách o normalizaci pokračovat ve spolupráci s evropskými organizacemi pro normalizaci, zejména pro účely veřejných zakázek na přístupné produkty a služby informačních a komunikačních technologií. Očekává se též pokračování jejich dosavadní spolupráce na přípravě evropského vzdělávacího programu k designu integrujících IKT, který má být hotov nejpozději na konci roku 2008.
- Členské státy se vyzývají, aby věnovaly zvýšené úsilí aktivitám navazujícím na požadavky současné legislativy EU v oblasti přístupnosti elektronických technologií a aby do poloviny roku 2008 schválily program činností pro přístupnost veřejných internetových stránek.
- Komise bude z programu na podporu politiky IKT na rok 2007 spolufinancovat pilotní projekt přístupné digitální televize, z programu na rok 2008 hodlá financovat pilotní projekt „total conversation“, podpoří společné koncepce řešení přístupnosti internetu,

¹¹ KOM(2006)675 v konečném znění.

zejména pomocí evropské metodologie porovnávání s referenčními ukazateli, a bude pokračovat ve výzkumu přístupnosti elektronických technologií a asistivní technologie v rámci sedmého rámcového programu EU pro výzkum a vývoj.

- Komise se zaměří na horizontální přístup k legislativě pro integrující informační společnost s cílem zabezpečit rovná práva a efektivní vnitřní trh. Veřejná konzultace a posouzení dopadů provedené v první polovině roku 2008 budou podkladem pro případný návrh Komise na právní předpisy k přístupnosti elektronických technologií ve druhé polovině roku 2008. Současně se Komise bude snažit podpořit své návrhy Evropskému parlamentu a Radě o rozměru přístupnosti elektronických technologií v rámci revidovaných směrnic ES o elektronických komunikacích.

Překonávání rozdílů ve schopnostech práce s digitálními technologiemi

- Orgány na všech úrovních společně s odvětvím IKT a sociálními organizacemi nesou hlavní podíl na potřebném zlepšení schopností pracovat s digitálními technologiemi v souladu se závazky z Rigy a s doporučením o klíčových schopnostech pro celoživotní učení¹². Pro osvojení si práce s digitálními technologiemi jsou prvořadé systémy vzdělávání a školení. Orgány států ve spolupráci s odvětvím IKT se vyzývají, aby v roce 2008 zvýšily své úsilí při propagaci odborné přípravy k práci s elektronickými technologiemi (e-skills) a získání základní digitální gramotnosti, a to zejména pro osoby nejvíce ohrožené vyloučením.
- Komise v souladu s prohlášením z Rigy provádí na základě konzultace s odbornou skupinou pro digitální gramotnost celoevropský průzkum schopností práce s digitálními technologiemi a do konce roku 2008 připraví pokyny k politice pro digitální gramotnost ohrožených skupin.

3.2. Urychlení skutečného zapojení cílových skupin ohrožených vyloučením a zlepšení kvality života

Zabezpečení příznivých podmínek je nezbytné, ale samo o sobě nestačí. Je rovněž nutné stimulovat efektivní využívání služeb podporovaných informačními a komunikačními technologiemi a vytvářet příležitosti k získávání a zdokonalování dovedností prostřednictvím vzdělávání a odborné přípravy. Činnosti na podporu začleňování občanů do informační společnosti se musí zaměřit na osoby ohrožené vyloučením a ty, kteří nepoužívají IKT, a přicházejí tak o možnost zkvalitnění svého života. Prohlášení z Rigy určilo několik cílových skupin, mezi něž patří starší lidé, osoby s postižením a kulturní menšiny. V této souvislosti jsou důležitým tématem také internetové výukové zdroje pro vzdělávání osob se specifickými vzdělávacími potřebami.

¹²

Doporučení Rady a Parlamentu 2006/962/ES.

Začleňování sociálně znevýhodněných občanů prostřednictvím moderních veřejných elektronických služeb (e-services)

- Orgány veřejné správy se vyzývají, aby významně posílily své činnosti na podporu integrující elektronické veřejné správy (e-government) a účasti občanů v legislativním a rozhodovacím procesu (e-participation) v souladu s ministerským prohlášením z Lisabonu k tématu elektronické veřejné správy ze září roku 2007. Toto je nejpřímější způsob podpory začleňování, zejména u sociálních služeb, které jsou v přímém kontaktu s osobami ohroženými vyloučením.
- Komise prostřednictvím programu na podporu politiky IKT a účasti občanů v legislativním a rozhodovacím procesu podpoří výměnu a analýzu osvědčených postupů a pilotní projekty s inovativními řešeními.

Řešení otázek stárnutí populace, zdravotních překážek a postižení v informační společnosti

- Odvětví IKT, organizace uživatelů, členské státy a Komise musí provádět akční plán EU „Důstojné stáří v informační společnosti“¹³, a jejich činnost tedy bude největším příspěvkem k summitu o začleňování občanů do informační společnosti na konci roku 2008.
- Komise bude poskytovat stálou podporu výzkumu a zavádění inovativních produktů a služeb založených na IKT, které budou řešit otázky stárnutí, postižení a zdraví. Připraví také agendu pro IKT pro aktivní stáří a pracovní prostředí.
- Komise na začátku roku 2008 vydá doporučení k interoperabilitě elektronického zdravotnictví (týkající se klíčových údajů v infrastruktuře elektronického zdravotnictví pocházejících z lékařských záznamů pacientů a naléhavých případů) a v roce 2008 zahájí novou evropskou iniciativu k telemedicině, která bude podpořena z programu na podporu politiky IKT.

Hledání příležitostí, které IKT mohou přinést mladým lidem na okraji společnosti a migrujícím osobám ohroženým vyloučením

- Odvětví IKT a orgány veřejné správy v evropských zemích nesou hlavní odpovědnost za prozkoumání, zda nové technologie mohou být potenciálně využity pro inovativní služby a na podporu aktivnější účasti osob ve společnosti, zejména mladých lidí ohrožených vyloučením, migrujících osob a kulturních menšin, především pomocí vícejazyčného a přizpůsobeného obsahu.
- Komise podpoří nové oblasti aktivit pro začleňování občanů do informační společnosti výměnou osvědčených postupů a cílenými projekty v rámci evropských programů výzkumu a zavádění IKT (sedmý rámcový program a program na podporu politiky IKT).

¹³ KOM(2007)332.

3.3. Integrace aktivit podporujících začleňování občanů do informační společnosti s cílem maximalizovat trvalé dopady

Pro dosažení úplného a trvalého dopadu je nezbytné sladit politické agendy na úrovni EU a členských států, zahrnout otázky začleňování občanů do informační společnosti do relevantních politik a lépe koordinovat činnosti. Dobrovolná ujednání v rámci odvětví ve prospěch začleňování do informační společnosti by měla získat plnou podporu evropských i vnitrostátních orgánů. Organizace uživatelů musí posílit svou činnost ve prospěch začleňování.

Posílení a udržení dopadu zohledňováním začleňování v politikách a koordinací aktivit

- Odvětví IKT, sociální organizace a orgány veřejné správy musí své úsilí při začleňování občanů do informační společnosti lépe koordinovat a spojit své síly v otevřeném partnerství, které bude stavět na současné spolupráci. Komise bude nadále podporovat organizace uživatelů při zintenzivnění jejich úsilí při začleňování občanů do informační společnosti v koordinaci se skupinou na vysoké úrovni zabývající se iniciativou i2010.
- Tvůrci politik na všech úrovních se vyzývají, aby zohlednili potenciál IKT v sociálních a hospodářských politikách a naopak aby vzali v úvahu aspekty sociálního začleňování a zásady nediskriminace a přístupnosti v politických iniciativách týkajících se IKT a souvisejících posouzeních dopadů.
- Komise v reakci na výzvu Evropského parlamentu k provádění iniciativ v oblasti digitálních práv uživatelů¹⁴ vyjasní existující práva a povinnosti spotřebitelů v digitálním prostředí.
- Komise dále přispěje propagací sociálního začleňování v průběhu roku 2008 při příležitosti zhodnocení iniciativy i2010, sdělení o univerzální službě v elektronických komunikacích a mezinárodní strategie EU pro informační společnost. Bude rovněž dále řešit aspekty přístupnosti IKT ve třetí fázi akčního plánu pro zdravotně postižené, který má být přijat do konce roku 2007, a naváže na Úmluvu OSN o ochraně práv zdravotně postižených osob. Komise také nyní posuzuje dopady případných opatření, která by doplnila současný protidiskriminační právní rámec EU na základě článku 13 Smlouvy o Evropské unii.
- V neposlední řadě půjde Komise příkladem a upraví internetovou stránku Europa tak, aby byla uživatelsky vstřícnější, především z hlediska mnohojazyčnosti a přístupnosti.

¹⁴ Usnesení nelegislativní povahy o důvěře spotřebitelů v digitálním prostředí (INI/2006/2048).

Zlepšení chápání významu začleňování občanů do informační společnosti a porovnání pokroku

- Komise zkvalitní monitorování a analýzu začleňování občanů do informační společnosti a bude sledovat pokrok v plnění cílů stanovených v Rize v ročních intervalech pomocí souboru ukazatelů („řížská kritéria“).
- Komise vypracuje průzkumy a studie mimo jiné na tato témata: překážky pro asistivní technologii, adaptivní výukové zdroje, začleňování do informační společnosti a společenský kapitál, sociální a hospodářský dopad IKT a vnímání informační společnosti.

4. ZÁVĚRY

Role informační společnosti pro zapojení občanů do ekonomiky a společnosti by měla mít své pevné místo v agendě evropské hospodářské a sociální politiky. Toto sdělení navazuje na lisabonskou agendu, vychází z iniciativy i2010 a staví na ministerském prohlášení z Rigy a předkládá komplexní strategii začleňování občanů do informační společnosti, v rámci které by měly být odstraněny překážky v samotné informační společnosti, maximalizován přínos IKT k ekonomickému a sociálnímu začlenění a podpořena tvorba podnikatelských příležitostí.

Komise vyzývá Evropský parlament, členské státy, regiony a zúčastněné subjekty, aby přeměnily slova v činy a z iniciativy e-Inclusion učinily skutečnost za pomoci aktivit navržených v tomto sdělení. Toto společné úsilí přinese podnikatelské příležitosti a napomůže k vytvoření přístupné a integrující informační společnosti, jejíž součástí bude moci být každý z nás za stejných podmínek.